

Az épületgépészet nemzetgazdasági jelentősége – I. rész

Jelen írásunkban a nemrégiben, az Épületgépészet Évkönyve 2020-ban megjelent egyik fejezet első részét tesszük közzé.

Az épületgépészeti alágazat GDP-vel kapcsolatos mutatói

Mégis hogyan lehet megfogalmazni, számszerűsíteni a magyar épületgépészetet?

Korábban láttunk már energetikai megközelítést MW, GW, TW teljesítményekben és TWh energia fogyasztási értékeket.

Láttunk környezetvédelmi, „környezeti lábnyom”, CO ppm, szénegyenértékűségi, CHC, szálló por (PM₁₀), nitrogén-dioxid (NO₂), kén-dioxid (SO₂), nitrogén-oxidok (NO_x), ózon (O₃) értékeket, talaj foszfát tartalmát nézni, természetes vizek különböző szennyezettségi fokát értékelni, elemezni.

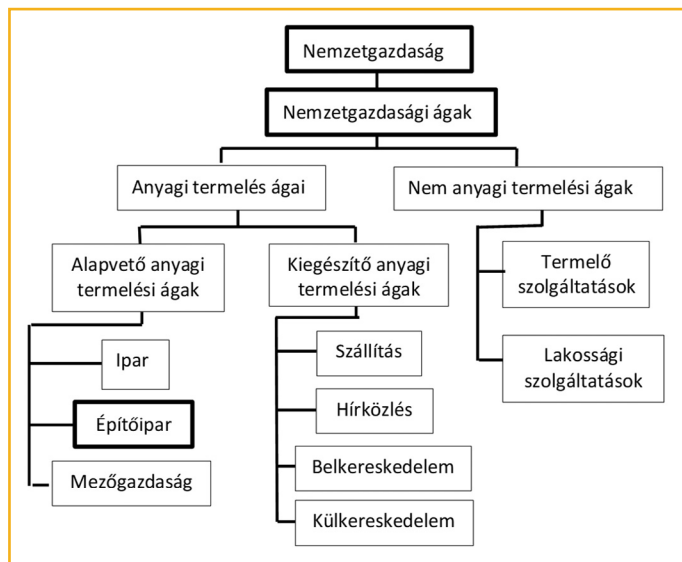
Évkönyvünkben a magyar épületgépészet gazdasági hatását a GDP mutatókon keresztül mutatjuk be.

Mi a GDP? Gross Domestic Product, azaz Bruttó Hazai Termék = fogyasztás + beruházás + export – import forintosított értéke

Kimutatásunk során a GDP PPP (purchasing power parity) vásárlóerő-paritás értéket vettük alapul. A vásárlóerő-paritás (PPP) a különböző országok árainak mérése, amely meghatározott árukosár árait használja az országok valutáinak abszolút vásárló erejének összehasonlítására.

A nemzetgazdaság tevékenységei adatait a KSH jelentéseiből ismerjük és különböző ágazatai szerint ismerjük (1. ábra), de ebben az épületgépészet nevesítve nem sze-

1. ábra.

repe. Az épületgépészet az építőipar alágazata. Az építőipar azon iparágak gyűjtőneve, melyek az épített tereket hozzák létre a társadalom számára. Számos részterületre bontható az épített tér helyzete (magas- és mélyépítéssel), a közösségi terek jellege (városépítészet), a tereket és épített egységeket összekapcsoló közművek (közműépítés, műtárgyak, utak és vasutak építészet) és a kulturális jellege (múemlékvédelem) alapján is. Az épületgépészet nemzetgazdasági teljesítményét tehát az építőipar alrendszerként lehet meghatározni. A rendszer szerint az építőiparban 17 alrendszer szerepel, melyből az épületgépészettel összefüggésbe hozhatóan egy az Épületgépészeti ipar, egy másik a Klíma- és légtechnika címet viseli. A tevékenységek alrendszeri besorolásánál azonban az épületgépészeti iparhoz a felvonóipar is és az un. összetettebb épületgépészeti ipar van megjelölve, valamint a belső áramlások és a környezetből odaszállított anyagok belső köröztetése, áramoltatása ebben az épületgépészeti iparban kerül megtervezésre, majd épül meg. Víz, villany és gázhálózat, valamint ma már a mikroelektronikai hálózat is fontos részét alkotják az épületeket létrehozó iparágak. Az épületgépészet nemzetgazdasági adatait, illetve ezek változásait az építőipar adataiból lehet levezetni, illetve becsülni, és az építőipar gazdasági helyzetének változásai az épületgépészet adataiban is hasonlóképpen jelentkeznek.

Az építőipar az európai gazdaság számára igen lényeges ágazat, amely az EU országainak átlagában a GDP csaknem 10%-áért és – főként a mikro- és kisvállalkozásokban – húszmillió munkahely megteremtéséért felelős. Az építőipari ágazat versenyképessége jelentősen befolyásolhatja a teljes gazdaság fejlődését. Az épületek energiahatékonysága és a gyártás, szállítás, valamint az épületek és infrastruktúrák építéséhez felhasznált termékek esetében megvalósuló forráshatékonyság jelentős hatást gyakorol az európaiak életminőségére. Az építőipari vállalatok versenyképessége ezért nem csupán a növekedés és a foglalkoztatás szempontjából általában, hanem az ágazat fenntarthatóságának biztosítása érdekében is fontos.

A magyar gazdaságban is az építőipar ún. húzóágazat. A hazai nemzetgazdaság GDP-je 2019-ben 284 milliárd USD volt (forrás: <https://www.worldeconomics.com/GrossDomesticProduct/Hungary.gdp>).

A MNB 2019 évi átlagos USD/HUF középárfolyamán (290,65 USD/HUF) számolva: Magyarország GDP-je 2019-ben 284 milliárd USD-t alapul véve 82,545 milliárd forinttal egyenértékű.

Építőipar – az építőipar szakstatisztika az építőipari termelés (építménycsoportok és ágazatok szerinti) szerkezetének és kibocsátási térségi alakulásának vizsgálatához biztosít adatot. Az építőiparba tartozik az épületek és az egyéb építmények szerkezetkész és szakosodott építése. Új építmények építése mellett a meglévők javítása, bővítése és átalakítása is idetartozik. Az év közben, havi rendszerességgel beérkező adatok csak az építőipari szervezetekre vonatkoznak, az évente egyszer beérkező felvétel adatai viszont a nem építőipari szervezetekre és a lakossági építkezésekre is kiterjednek.

Egy év alatt 14,7%-kal csökkent az előző hónaphoz képest 1,4%-kal nőtt az építőipari termelés volumene. 2020 szeptemberében az építőipari termelés volumene a nyers adatok szerint 14,7%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól (1. táblázat). Mindkét építményfőcsoport termelés csökkent az épületeké 9,1 az egyéb építményeké 20,6%-kal. A szezonálisan és munkanaphatással kiigazított indexek alapján az építőipar termelése az augusztusi hónaphoz mérten 1,4, a májusi mélyponthoz képest 10,9%-kal emelkedett. A III. negyedévben az építőipar termelői árai 7,0%-kal nőttek az előző év azonos időszakához viszonyítva (forrás: <https://www.ksh.hu/epitoipar>). A magyar építőipar GDP teljesítménye 2019-ben: $0,056 \times 82,545 \text{ mrd Ft} = 4,6225 \text{ mrd Ft}$.

1. táblázat.

5,6%	-14,7%	-7,4%	-16,3%
Az építőipar részesedése a bruttó hozzáadott értékből, 2019	Az építőipar termelés volumenváltozása, 2020. szeptember	Az építőipar tárgyidőszakban kötött új szerződések volumenváltozása, 2020. szeptember	Az építőipar tárgyidőszak végszerződésállománya volumenváltozása, 2020. szeptember

Az épületgépészet szakmai tapasztalataink alapján az építőipar 8–15%-át teszik ki az épület, épületgépészeti rendszerek igényessége alapján. 12%-kal számolva: a magyar épületgépészet GDP teljesítménye 2019-ben 554,7 mrd Ft.

A magyar épületgépész éves beruházási értékek építési területek szerint (2. ábra):

- Ipari beruházások: 215 mrd Ft/év
- Lakásépítő piac: 162 mrd Ft/év
- Kereskedelmi, iroda és középületek: 178 mrd Ft/év

Beruházások oldaláról megközelítve

Minden idők legtöbb beruházása érkezett Magyarországra 2019-ben. A kormány összesen 101 nagyberuházásról tudott megállapodást kötni külföldi és magyar nagyvállalatokkal, ami hárommal több, mint a 2018-ban elért korábbi csúcst. A beruházások összértéke eléri az 1705 milliárd forintot, ami szintén abszolút rekordnak tekinthető, és a tavalyi GDP csaknem 4 százalékát teszi ki - hangsúlyozta. A kormány összesen 156 milliárd forint vissza nem térítendő támogatással segítette ezek-

2. ábra.

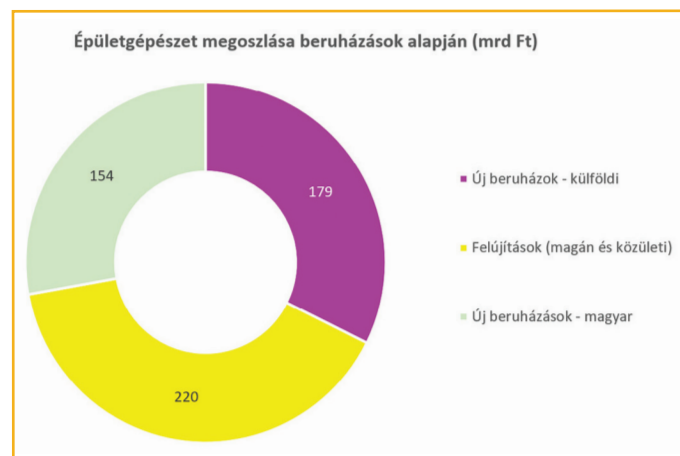
nek a beruházásoknak a megvalósulását (forrás: <https://www.origo.hu/gazdasag/20200108-mindenidok-legtobb-beruhazasa-erkezett-magyarorszagratavaly.html>).

2019-ben a magyar építőipari termelés teljesítménye az ország GDP-volumennövekedését mintegy 1 százalékkal növelte, az építési beruházások pedig a nemzetgazdasági beruházások 58 százalékát tették ki - hangsúlyozta az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) építésgazdaságért, infrastrukturális környezetért és fenntarthatóságért felelős államtitkára (forrás: http://hir6.hu/cikk/156897/az_epitoipari_beruhazasok_hozzajarultak_a_2019es_novekedeshez).

1,705 milliárd forint beruházás 58%-a építőipar volt, amely alapján az építőipart érintő beruházások értéke 989 milliárd forint.

Új beruházások esetén az épületgépészet részarányát 18–20%-ra becsüljük, ezek alapján az épületgépészet része az új beruházásoknál $0,18 \times 989 \text{ mrd Ft} = 178 \text{ mrd Ft}$.

Épületgépészet megoszlása beruházások alapján (3. ábra):

3. ábra.

- Új beruházók – külföldi: 179 mrd Ft
- Felújítások (magán és közületi): 220 mrd Ft
- Új beruházások – magyar: 154 mrd Ft.

(Folytatjuk.)

Németh László
Ensi Kft.